

FILOLOGIA LLATINA (28502)

Prof.: Joan Carbonell Manils

Objectius.

L'estudiant, en haver cursat l'assignatura, haurà de ser capaç de:

1. Fer una traducció escrita d'un fragment d'una comèdia de Plaute no vist a classe, amb el suport del diccionari.
2. Fer una traducció oral d'un dels fragments de comèdia vistos a classe, sense l'ajut del diccionari.
3. Fer un comentari filològic dels dos textos proposats en els punts anteriors, amb especial incidència en els aspectes fonètics, morfosintàctics i literaris, amb el suport de la bibliografia ad usum.

Contingut.

El contingut de l'assignatura contemplarà diversos aspectes. Per una banda, hi haurà una contextualització teòrica del gènere dramàtic còmic en època de Plaute a partir dels ítems següents:

1. Context historicosociològic de la segona meitat del s. III aC fins a mitjan segle II aC.
2. Fonts per a l'origen del teatre llatí. Influències etrusques, hel·lèniques i dels pobles itàlics.
3. Modalitats del gènere dramàtic en època de Plaute i Terenci.
4. T. M. Plaute. L'èxit de la fabula palliata.

Per una altra banda, el nucli del curs consistirà en la pràctica de la traducció i del comentari filològic de fragments extensos de les comèdies de Plaute *Curculio*, *Mostellaria* i *Trinummus*. El comentari se centrarà en aquells aspectes lingüístics propis del registre vulgar d'època arcaica presents en els textos plautins, ja siguin fonètics, morfològics o sintàctics, així com en els aspectes literaris propis de la fabula palliata.

Treball de l'estudiant.

L'estudiant haurà de preparar personalment la versió d'un fragment d'aproximadament vint versos per a cada una de les sessions classe. Igualment, en acabar el curs, haurà de presentar per escrit o oralment la traducció d'un fragment d'aproximadament cinquanta versos i el seu comentari corresponent.

Avaluació.

Per tal de poder ser avaluat, l'estudiant haurà d'acreditar una assistència presencial a un mínim del 80% del total d'hores del curs. La traducció i el comentari escrit d'un text no vist a classe constituïran el 50% de la qualificació final; la presentació del treball personal de traducció i comentari en constituïran el 25%; la traducció i el comentari d'un dels fragments vistos a classe en constituïran el 25% restant.

Bibliografia.

L'edició que usarem com a base per a la traducció serà la de W. M. Lindsay per a l'Oxford Classical Texts (Oxford, 1910²), amb referències a la d'A. Ernout per a la Collection des Universités de France. Les Belles Lettres (Paris 1932 – 40).

Com a introducció breu i general al gènere dramàtic còmic i a l'obra de Plaute, es pot consultar qualsevol de les històries de la literatura llatina habituals, però recomanem sobretot els capítols d'Albrecht, M. von, *Historia de la literatura romana desde Andronico hasta Boecio*. Vol. I, 2 vols., Barcelona 1997-1999; i de Cavallo, G. – Fedeli, P. – Giardina, A. (eds), *Lo spazio letterario di Roma antica*. Vol II, 5 vols., Roma 1989 – 1991. Igualment és útil la visió de conjunt, amb elements de recepció, de Dupont, F., *Le théâtre latin*, Paris 1999².

En qualitat de “manuals” específics recomanem: per al comentari foneticomorfològic, Monteil, P. M., *Éléments de phonétique et de morphologie du latin*, Paris 1974 (trad. castellana, Sevilla 1992); per al comentari sintàctic, Lindsay, W. M., *The Syntax of Plautus*, Oxford 1907 (= Osnabrück 1988); per al comentari mètric, Questa, C., *Introduzione a la metrica di Plauto*, Bologna 1967 i Id., *Numeri innumeri. Ricerche sui cantica e la tradizione manoscritta in Plauto*, Roma 1984; per a les característiques generals de les obres plautines, Fraenkel, E., *Plautinisches im Plautus*, Berlin 1922 (trad. italiana ampliada, *Elementi plautini in Plauto*, Firenze 1960); per al tractament de la comicitat, Segal, E., *Roman laughter. The comedy of Plautus*, Cambridge 1968 i Taladoire, B. A., *Essai sur le comique de Plaute*, Monaco 1956; per al comentari sociològic, Konstan, D., *Roman Comedy*, Ithaca – London 1983; per als aspectes parateatral, Beacham, R. C., *The Roman Theater and its Audience*, London 1991 i Slater, N. W., *Plautus in Performance. The Theater of the Mind*, Princeton 1985; per a la funció del teatre còmic a l'època, Chiarini, G., *La recita. Plauto, la farsa, la festa*, Bologna 1979; per a diversos aspectes de realia, Pansiéri., *Plaute et Rome ou les ambiguïtés d'un marginal*, Bruxelles 1997; per a la funció del pròleg en les comèdies plautines, Questa, C. – Raffaelli, R., *Maschere, Prologhi, Naufragi nella commedia plautina*, Bari 1984; per al tractament de les qüestions jurídiques, Costa, E., *Il diritto privato romano nelle commedie di Plauto*, Torino 1890 (= Roma 1968). Com a estudis de conjunt, Leo, F., *Palutinische Forschungen*, Weidmann 1973 (= 1912²) i Pociña, A. – Rabaza, B., *Estudios sobre Plauto*, Madrid 1998.

Curculio

André, J. M., “L'argent chez Plaute: autour du Curculio”, *Vichiana* 12 (1983), pp. 15-35.
Fantham, E., “The Curculio of Plautus: an Illustration of Plautine Methods in Adaptation”, *CQ* 15 (1965), pp. 84 – 100.
Goldberg, S. M., “Improvisation, Plot and Plautus' Curculio”, en Benz, L. – Stärk, E. – Vogt-Spira, G. (eds.), *Plautus und die Tradition des Stegreifspiels*, Tübingen 1995, pp. 33 – 41.
Ludwig, W., “Ein plautinisches canticum: Curc. 96 – 157”, *Philologus* 111 (1967), pp. 186 – 197.
Moore, T. J., “Palliata togata: Plautus, Curculio 462 – 486”, *AJPh* 112 (1991), pp. 343 – 362.
Slater, N. W., “The Dates of Plautus' Curculio and Trinummus Reconsidered”, *AJPh* 108 (1987), pp. 264 – 269.
Zwierlein, O., *Zur Kritik und Exegese des Plautus I: Poenulus und Curculio*, Stuttgart 1990.

Mostellaria

Barton, I. M., “Tranio's Laconian Key”, *G&R* 19 (1972), pp. 25 – 31.
Fuchs, H., “Zum zwei Szenen der Mostellaria”, *MH* 6 (1949), pp. 105 – 126.
Grimal, P., “La maison de Simon et celle de Théopropidès dans la Mostellaria”, en Id., *Rome, la littérature et l'histoire*, 2 vols., Roma 1986, I, pp. 373 – 387.
Jäkel, S., “Semantische Vorbild der Mostellaria des Plautus”, *Eos* 76 (1988), pp. 47 – 63.

Leach, E. W., "De exemplo meo ipse aedificato: an Organizing Idea in the *Mostellaria*", *Hermes* 97 (1969), pp. 318-332.

Lowe, J. C. B., "Plautine Innovations in *Mostellaria* di Plauto", *Phoenix* 39 (1985), pp. 6 – 26.

Mariotti, I., "La prima secena della *Mostellaria* di Plauto", *MH* 49 (1992), pp. 105 – 123.

Questa, C., "Lettura della *Mostellaria*", en Questa, C. – Scandola, M., *Tito Maccio Plaut. La casa del fantasma*, Milano 1983, pp. 61 – 75.

Stärk, E., "Mostellaria oder turbare statt sedare", en *Plautus barbarus: sechs Kapitel zur Originalität des Plautus*, Tübingen 1991, pp. 107 – 140.

Weide, I., "Der Aufbau der *Mostellaria* des Plautus", *Hermes* 89 (1961), pp. 191 – 207.

Trinummus

Anderson, W. S., "Plautus' *Trinummus*. The Absurdity of Officious Morality", *Traditio* 35 (1979), pp. 333 – 345.

Danese, R. M., "La grande monodia di Carmide", *QUCC* 38 (1991), 107 – 144.

Frank, T., "Some Political Allusions in Plautus' *Trinummus*", *AJPh* 53 (1932), pp. 152 – 156.

Grimal, P., "Analisi del *Trinummus* e gli albori della filosofia in Roma", *Dionisio* 43 (1969), pp. 363 – 375 (= Id., *Rome, la littérature et l'histoire*, 2 vols., Roma 1986, I, pp. 283 – 293).

Hunter, R., "Philemon, Plautus and the *Trinummus*", *MH* 37 (1980), pp. 216 – 230.

Lefèvre, E., "Politics and Society in Plautus' *Trinummus*", en Scodel, R., (ed.) *Theater and Society in the Classical World*, Michigan 1993, pp. 177 – 190.